

УДК 514.18

АЛГОРИТМИ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Білько Тамара Олександрівна, к.т.н., доцент
Хмельовський Василь Степанович д.т.н., професор,
Марчишина Євгенія Іванівна к.с.г.н., доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
e-mail: bilko@nubip.edu.ua

Домедична допомога – це найпростіші невідкладні дії, що виконуються безпосередньо на місці події терміново після травми. Зазвичай, вона надається не медичними працівниками, а особами, що на момент події знаходяться поруч, безпосередньо на місці або поблизу від постраждалого. Законодавча база України регламентує порядок надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, у т.ч. в умовах бойових дій. Міністерство охорони здоров'я України 9.03.2022 р. затвердило наказ №441 «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій/воєнного стану». Цим наказом визначено механізм та об'єм надання домедичної допомоги постраждалим внаслідок бойових дій / воєнного стану особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні надавати домедичну допомогу.

Дії, послідовність та об'єм надання домедичної допомоги постраждалим залежать від зони загрози. Знаходячись в зоні прямої загрози слід за можливості переміститись в укриття, надати самодопомогу, убезпечити себе від отримання додаткових поранень. При наданні домедичної допомоги необхідно обмежитись гасінням вогню на тілі постраждалого та зупинкою масивної зовнішньої кровотечі прямим тиском на рану або використанням доступних кровоспинних джгутів у разі кровотечі з кінцівки. Якщо не видно країв рани, кровоспинний джгут накладається максимально високо на кінцівки. Час накладання кровоспинного джгута слід вказувати у безпечнішій зоні надання домедичної допомоги. Не потрібно робити спроб послабити чи зняти джгут до моменту огляду постраждалого медиком. При порушеній свідомості та неможливості перемістити постраждалого в укриття чи зону непрямої загрози постраждалого

слід повернути на живіт чи у стабільне бокове положення. При спробі евакуації постраждалого в укриття чи наступну зону необхідно оцінити безпечність її здійснення, враховуючи шлях переміщення постраждалого, його масу тіла, загрозу зовнішніх чинників, в тому числі бойових дій.

Дії, послідовність та об'єм надання домедичної допомоги постраждалим в зоні непрямой загрози:

1) слід оцінити стан постраждалого, дотримуючись наступної послідовності: оцінити наявність зовнішньої масивної кровотечі та за її наявності накласти кровоспинний джгут і затампонувати рану або використати прямий тиск на рану; оцінити прохідність дихальних шляхів, попередньо оцінивши рівень свідомості постраждалого, шляхом простого звертання: "Ви мене чуєте?". Якщо постраждалий не реагує, то необхідно забезпечити прохідність дихальних шляхів та оцінити дихання до 10 сек. За відсутності дихання слід розпочати серцево-легеневу реанімацію; за наявності дихання та відсутньої свідомості - підтримувати прохідність дихальних шляхів мануально чи забезпечивши стабільне бокове положення.

При масивних травмах обличчя у постраждалого, який знаходиться у стані в свідомості необхідно: надати зручного положення - сидячи з нахиленим вперед тулубом; оглянути грудну клітку на предмет проникних поранень, за їх наявності накласти пов'язки з водонепроникного матеріалу. Якщо після їх накладання стан постраждалого різко погіршився, - то треба зняти пов'язки та більше не здійснювати спроб їх накладання; оглянути постраждалого з голови до ніг, особливу увагу звернути на ефективність зупинки зовнішньої кровотечі, якщо така була здійснена на попередньому етапі. При триваючій кровотечі слід здійснити прямий тиск на рану і затампонувати рану та/або накласти додатковий кровоспинний джгут. Обов'язково необхідно вказати час накладання джгута; зупинити будь-яку кровотечу, яка була виявлена під час огляду - накласти пов'язки на рани. Також накласти пов'язки на будь-які інші рани, в тому числі опікові.

Не слід тампонувати чи здійснювати надмірний тиск на рани голови, не можна тампонувати рани грудної клітки чи живота, накладати тиснучі пов'язки на око. За можливості необхідно здійснити виклик екстреної медичної допомоги та дотримуватись вказівок диспетчера прийому виклику.

Наказом Міністерства оборони України 29 червня 2024 року №436 затверджені «Обсяги надання домедичної допомоги, які надаються під час ведення бойових дій та підготовки сил безпеки і сил оборони за призначенням у тактичних умовах». Ці Обсяги устанавлюють об'єм домедичної допомоги, який надається військовослужбовцями під час ведення воєнних дій, виконання бойових завдань, здійснення інших заходів з національної безпеки і оборони.

Огляд постраждалих та надання їм домедичної допомоги повинні проводитись за алгоритмом MARCH PAWS з постійною переоцінкою стану постраждалого. MARCH PAWS - англomовна аббревіатура алгоритму надання допомоги постраждалому: масивна кровотеча (Massive bleeding), дихальні шляхи (Airway), дихання (Respiration), кровообіг (Circulation), гіпотермія та травма голови (Hypothermia/head injuries), знеболення (Pain), антибіотики (Antibiotics), рани (Wounds), шинування (Splinting).

При наданні допомоги постраждалому необхідно постійно комунікувати з ним та психологічно його підтримувати. Домедична допомога надається усіма військовослужбовцями шляхом само- та взаємодопомоги.

Домедична допомога розширена поділяється на три рівні: базовий, середній та вищий. Базовим рівнем домедичної допомоги розширеної повинні володіти усі без винятку офіцери, а також після проходження відповідної фахової підготовки або курсу підвищення кваліфікації військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу.

Для надання домедичної допомоги постраждалим необхідно володіти цілим переліком навичок та інтервенцій. Вони включають: сортування за наявності декількох постраждалих; прямий тиск на рану для зупинки кровотечі; використання турнікета для зупинки кровотечі; тампонування рани; накладання тиснучої пов'язки; мануальне відновлення прохідності дихальних шляхів; мануальне видалення сторонніх тіл з ротової порожнини; огляд та пальпація грудної клітки; переведення в стабільне бокове положення; перевірка дихання та визначення його частоти; визначення та оцінка пульсу; накладання та закріплення гнучких, імпровізованих шин при ознаках перелому; накладання пов'язок та догляд за ранами; використання нош для транспортування постраждалих. Особи, що надають домедичну допомогу повинні вміти визначити ознаки/симптоми у постраждалих: зовнішньої масивної кровотечі; обструкції верхніх дихальних шляхів; травм грудної клітки, що загрожують життю; напруженого пневмотораксу; шоку; травм голови, ока; перелому кісток; інгалаційних ушкоджень.

Як правило, особа, яка надає домедичну допомогу не має права давати потерпілому будь-які лікарські засоби.

Література

4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій/воєнного стану. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №441 від 9.03.2022 р.

5. Обсяги надання домедичної допомоги, які надаються під час ведення бойових дій та підготовки сил безпеки і сил оборони за призначенням у тактичних умовах. Наказ Міністерства оборони України №436 від 29.06. 2024 р.

Міністерство
освіти і науки
України



Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Механіко-технологічний факультет

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Академія прикладних наук Університету
управління та адміністрування в Ополі

Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів



**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**



AutoTransport and Infrastructure

**17-19 квітня 2025 року
м. Київ**

УДК 631.17+62-52-631.3

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 20 травня 2025 р., протокол №. 12

Збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура» (17–19 квітня 2025 року). Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2025. 242 с.

ISBN 978-617-8530-21-1

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, докторантів і аспірантів, студентів, фахівців транспортної галузі, учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура», в яких розглядаються нинішній стан та шляхи розвитку автотранспортної галузі.

ISBN 978-617-8530-21-1

© НУБіП України, 2025.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Тонха О.Л., проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності НУБіП України – голова організаційного комітету;

Отченашко В.В., начальник науково-дослідної частини НУБіП України – заступник голови організаційного комітету;

Братішко В. В., декан механіко-технологічного факультету НУБіП України – заступник голови організаційного комітету;

Киричок П.О., президент Академії інженерних наук України – заступник голови організаційного комітету (за згодою);

Тадеуш Покуса, проректор Академії прикладних наук Університету управління та адміністрування в Ополь (Польща) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Ілесалієв Д. І., ректор Ташкентського Перфектного університету (Узбекистан) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Дашдаміров Ф.С., директор Інституту логістики і транспорту Азербайджанського технічного університету (Азербайджан) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Загурський О.М., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України – секретар організаційного комітету.

Дьомін О.А., доцент кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Калінін Є. І., завідувач кафедри тракторів та автомобілів НУБіП України;

Мацюк В. І., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Умідулла Абдураззоков, завідувач кафедри транспортної техніки Ташкентського державного університету транспорту (Узбекистан);

Роговський І. Л., завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка НУБіП України;

Павло Навицький, професор університету Орала Робертса (США);

Савченко Л.А., завідувачка кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Софі Лю, професор Університету Орала Робертса (США);

Степанов О.В. заступник декана з наукової роботи механіко-технологічного факультету НУБіП України.